

OBSAH

SYSTÉMY POLITICKÝCH STRAN STŘEDOEVRÓPSKÝCH ZEMÍ PŘED VSTUPEM DO EVROPSKÉ UNIE 9

PETR FIALA, VÍT HLOUŠEK

1. STRANICKÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	13
1.1. Předpoklady pro evoluci kompetitivního stranického systému před rokem 1989	13
1.2. Český stranický systém v rámci České a Slovenské Federativní republiky 1989–1992	15
1.2.1. Atomizovaný systém do voleb 1990	15
1.2.2. Český stranický systém v letech 1990–1992	16
1.3. Druhá fáze tranzice českého stranického systému v letech 1992–1996	20
1.4. Obtížné hledání stability: 1996–1998	28
1.5. Předčasné volby 1998, vládní alternace a reakce stranického systému	34
1.6. Parlamentní volby 2002 a český stranický systém	41
1.7. Profil českých politických stran a jejich voličská základna ...	45
1.8. Český stranický systém: obtížné hledání typu	47
1.9. Perspektivy vývoje českého stranického systému	49
Poznámky	50

LUKÁŠ BENDA

2. STRANICKÝ SYSTÉM MAĎARSKA	55
2.1. Maďarská politická scéna konce 80. let – vznik nového stranického systému	55
2.1.1. Aktivizace opozičních skupin a vznik opozičních politických stran	55
2.1.2. Silení reformistů uvnitř vládnoucí MSZMP a její přerod v MSZP	59

2.2. Vývoj stranického systému	61
2.2.1. První etapa – fungování stranického systému mimo parlamentní rámec	61
2.2.2. Volební systém	64
2.2.3. Parlamentní cyklus 1990–1994	66
2.2.3.1. <i>Parlamentní volby 1990 a povolební uspořádání</i>	66
2.2.3.2. <i>Vládní politika. Soudržnost vládní koalice</i>	69
2.2.3.3. <i>Spolupráce opozičních subjektů</i>	71
2.2.3.4. <i>Vývoj voličských preferencí</i>	72
2.2.3.5. <i>Významnější události ve vývoji jednotlivých subjektů</i>	73
2.2.4. Parlamentní cyklus 1994–1998	74
2.2.4.1. <i>Parlamentní volby 1994 a povolební uspořádání</i>	74
2.2.4.2. <i>Vládní politika. Soudržnost vládní koalice</i>	77
2.2.4.3. <i>Opoziční kritika vlády. Spolupráce opozičních subjektů</i>	78
2.2.4.4. <i>Vývoj voličských preferencí</i>	80
2.2.4.5. <i>Významnější události ve vývoji jednotlivých subjektů</i>	81
2.2.5. Parlamentní cyklus 1998–2002	82
2.2.5.1. <i>Parlamentní volby 1998 a povolební uspořádání</i>	82
2.2.5.2. <i>Vládní politika. Soudržnost vládní koalice</i>	85
2.2.5.3. <i>Opoziční kritika Orbánovy vlády</i>	87
2.2.5.4. <i>Vývoj voličských preferencí</i>	87
2.2.5.5. <i>Významnější události ve vývoji jednotlivých subjektů</i>	88
2.2.6. Volby roku 2002	89
2.3. Voličská základna, členská základna a elita jednotlivých stran	91
2.4. Teoretická analýza maďarského stranického systému	96
2.4.1. Role stran v politickém systému	96
2.4.2. Působení volebního systému	97
2.4.3. Stabilita stranického systému a vznik nových stran	98
2.4.4. Vývoj štěpících linií stranického systému	100
2.5. Perspektivy vývoje maďarského stranického systému	101
Poznámky	102

ANDRZEJ ANTOSZEWSKI, RYSZARD HERBUT, JACEK SROKA

3. STRANICKÝ SYSTÉM POLSKA	105
3.1. Politická scéna na konci osmdesátých let	105
3.2. Evoluce volebního systému	110
3.3. Evoluce polského stranického systému	114
3.3.1. Evoluce stranické soutěže	114
3.3.2. Druhy formací na ose levice-pravice	122
3.3.3. Specifika polských parakoalicí	130

3.3.4. Proces institucionalizace politických stran	135
3.3.5. Fragmentace stranického systému	141
3.4. Nástin celkového rozložení preferencí elektorátu	143
3.5. Perspektivy vývoje polského systému stran	147
Poznámka	151
LUBOMÍR KOPEČEK	153
4. STRANICKÝ SYSTÉM SLOVENSKA	153
4.1. Politická scéna na konci 80. let	153
4.2. Evoluce stranického systému – nástin vývoje po listopadu 1989	158
4.2.1. Zrození soutěživého systému (listopad 1989 – červen 1990)	158
4.2.2. Začátek krystalizace systému (červen 1990 – červen 1992)	161
4.2.2.1. <i>Vliv zániku Československa na slovenský stranický systém .....</i>	<i>163</i>
4.2.3. Období první dominance HZDS v systému a vytvoření dvou antagonistických politických táborů (červen 1992 – září/říjen 1994)	164
4.2.4. Období druhé dominance HZDS a spor o povahu režimu (září/říjen 1994 – září 1998)	166
2.5. Dezintegrace antimečiarovského tábora a jeho aktérů a izolace HZDS v systému (říjen 1998 – září 2002)	167
4.2.6. Politické profily a deklarovaná orientace současných relevantních politických stran	171
4.3. Evoluce volebního systému	175
4.4. Proces institucionalizace politických stran a jejich organizace	179
4.4.1. Charismatické strany – budoucnost systému?	182
4.4.2. Charismaticko-klientelistické, klientelistické a programově-institucionální strany	189
4.4.3. Institucionální perspektiva do budoucna	193
4.5. Typologizace stranického systému – polarizovaný pluralismus?	194
4.5.1. Základní mechanismus fungování systému	201
4.6. Elektorát a konfliktní linie	204
4.6.1. Konfliktní linie slovenské společnosti a politiky	209
4.7. Závěr – perspektivy vývoje slovenských politických stran a stranického systému	219
Poznámky	221

STRANICKÉ SYSTÉMY STŘEDOEVROPSKÝCH ZEMÍ:	
VÝCHODISKA KOMPARACE	227
LITERATURA A PRAMENY	231
SEZNAM ZKRATEK UVEDENÝCH V TEXTU	243
SUMMARY	247
INFORMACE O AUTORECH	253